

Motion till riksdagen

1986/87:Jo126

Arne Andersson i Ljung m. fl. (m)

Jaktlag, m. m. (prop. 1986/87:58)

I proposition 1986/87:58 föreslås en ny jaktlag som skall ersätta den nu gällande lagen (1938:274) om rätt till jakt. Propositionen understryker det starka samband som finns mellan jakt och viltvård. Ett särskilt avsnitt innehåller bestämmelser om viltets skydd och vård. Den nya lagens civilrättsliga bestämmelser om jakträtten innebär i huvudsak endast en språklig revision av den nuvarande lagen. En skillnad är dock att jaktarrendatorernas ställning stärks. Lagen tillförs också vissa bestämmelser som syftar till bättre djurskydd och ökad säkerhet. Lagförslaget innehåller bestämmelser som skall ligga till grund för älgjakten. Straffet för grova brott mot jaktlagen föreslås höjt samtidigt som förenklade påföljdsbestämmelser föreslås. Naturvårdsverket skall få ett vidgat ansvar för viltforskningen. Länsstyrelserna skall i fortsättningen själva svara för att ersättningen för vissa viltskador finansieras med de s. k. fällavgifterna. Frilevande vildsvin föreslås få förekomma i begränsad omfattning.

Propositionen slår fast att jakträtten är knuten till markägandet. Detta är ett principiellt riktigt ställningstagande. Vi anser också att det är bra att viltskydd och viltvård fått en stark ställning i förslaget.

Viltstammens storlek måste i många fall begränsas på grund av den skadegörelse på jord- och skogsbruk och renskötsel som sker. En annan viktig faktor att ta hänsyn till är viltets betydelse för trafiksäkerheten. Under årens lopp har länsvilt nämnderna vunnit betydande erfarenhet i avvägningen mellan olika intressen.

Vad gäller i första hand älg och hjortdjur – i framtiden också vildsvin – är vår grundläggande inställning att stammarnaskall hållas på en sådan nivå att viltskadorna blir rimliga. Detta utesluter likväl inte att skador på jord- och skogsbruk, framför allt i landets mellanbygder, kan bli så omfattande att de måste ersättas med medel från s. k. fällavgifter. Bli viltstammarna alltför stora kan skadegörelsen i skogen bli av sådan omfattning att dessa avgifter blir orimligt höga. Det är viktigare inom skogsbruket än inom jordbruket att skadornas omfattning minimeras genom kontroll av viltstammarnas storlek. På grund av svårigheterna att genomföra skadeförebyggande åtgärder i skogsbruket kan ersättningsbestämmelserna inte vara desamma för skogsbruket som för jordbruket.

Med hänsyn till vildsvinsstammens storlek motsätter vi oss inte förslaget om att vildsvin skall få förekomma i hela landet. Det gör det dock än viktigare att balansen mellan stammens storlek och viltskadorna beaktas. Detta bör ges regeringen till känna.

I propositionen föreslås att besittningsskyddet för jaktarrendatorerna stärks. Jaktarrendatorerna föreslås i allt väsentligt jämsställas med jordarrendatorerna. Flera remissinstanser har ifrågasatt detta.

Lantbrukarnas riksförbund konstaterar t. ex. i sitt remissvar att denna inskränkning i fastighetsägarens dispositionsrätt för fastigheten inte är motiverad. Man säger vidare att jakt främst är fritidssysselsättning och rekreation – "varför de sociala och ekonomiska skäl som är grunden för besittningsskyddet vid jordbruksarrendet inte är tillämpligt".

Vi instämmer i detta. De regler som finns i dag har hittills fungerat väl. Det kan påpekas att jaktarrendator har möjlighet att vända sig till arrendenämnden om han anser sig oskäligt behandlad.

Vi avstyrker således förslaget till 15–22 §§.

Älgjakten

I propositionen föreslås att jakt efter älg endast skall få ske på s. k. licensområden. Ett licensområde måste medge avskjutning av en vuxen älg per år. För mindre områden medges endast jakt på kalv. Strävan har varit att så långt möjligt inordna alla marker i ett enhetligt jaktsystem. Detta har under åren visat sig vara svårt.

Såväl i det förra beslutet, 1975, som i propositionen särbehandlas de små jaktmarkerna. Gemensamt för systemen är den mycket korta jakttiden (2–5 dagar) för dessa marker. I dag är det ytterst få (ca 30 %) av generelljägarna som under den gångna tioårsperioden har skjutit älg. Den korta jakttiden är helt avgörande för utfallet. Regeringens förslag att på dessa marker endast tillåta kalvskytte under samma begränsade tid som i dag är närmast utmanande mot denna grupp jägare.

Vi avvisar därför propositionens 33 §. Vi avvisar dock inte det föreslagna licenssystemet på ca 95 % av jaktmarkerna. Detta är identiskt med nuvarande system.

Enligt vår mening måste ett system med ett proportionellt uttag av älg på hela jaktarealen eftersträvas. De små markägarna bör varken ha en större eller mindre tilldelning än andra markägare. Detta kan enligt vår mening lösas inom ramen för ett system med flerårslicenser för dessa marker. Detta ger likartade förhållanden beträffande jakttid, uttag m. m. för alla marker. En följd av vårt förslag blir att fler små markägare än i dag kan fälla ett djur.

Sedan många år bedrivs en försöksverksamhet med olika jaktformer. Erfarenheten av denna bör studeras inför den slutliga utformningen av systemet.

Jakttidens längd skulle med det av oss föreslagna systemet vara lika för alla. Möjligheten till förändrad jakttid i speciella fall skulle fortfarande stå till buds.

Flerårslicenser är ingen nyhet. Det är av naturliga skäl av intresse för den jagande att licensen, oaktat om den sträcker sig över ett eller flera år, ger möjlighet att fälla ett vuxet djur. Flerårslicenser bör kunna omfatta såväl vuxet djur som kalv. För att jaktformen med flerårslicenser inte skall bli

ointressant bör licenstidens längd inte överstiga fyra år. Den lägsta tilldelningen bör inte vara mindre än en kalv årligen.

I dag sker en viss uppsplittring av licensområden. En orsak till detta kan vara att dagens tilldelning på generellområdena är större än den lägsta licenstilldelningen. I ett system med flerårslicenser undviks detta eftersom tilldelningarna blir helt neutrala.

Även de minsta markerna får nästan full proportionalitet. Licensen bör knytas till den jaktliga enheten och inte till jaktutövaren för att ytterligare minska risken för en ökad uppsplittring.

Med vårt förslag blir de i propositionen föreslagna övergångsreglerna för personer vilka är 55 år eller äldre obehövliga.

Vårt förslag förutsätter att alla jaktliga enheter liksom i dag registreras för älgjakt. Jämfört med regeringsförslaget innebär detta en viss ökad administration. Eftersom registret redan föreligger torde ett system med flerårslicenser dock inte nämnvärt öka administrationskostnaderna. Skulle det emellertid visa sig att kostnaden på ett avgörande sätt blir högre än vad vi förutser kan vi acceptera en avgiftsbeläggning av länsstyrelsernas arbete med älgjaktlicenser. Riksdagen bör besluta om ett proportionellt älgjaktssystem enligt ovan nämnda förslag.

Handel med vilt

Vi motsätter oss regeringens förslag om att människors brottsregister skall granskas innan de tillåts etablera sig som konservatorer eller får lov att handla med vilt. Enligt vår mening skall inte människor betraktas som presumtiva brottslingar, ens om de tidigare begått något brottsligt. Regeringsförslaget innebär i princip ett yrkesförbud. Konsekvenserna av detta principiellt viktiga förslag berörs över huvud taget inte i propositionen. Om detta skulle accepteras av riksdagen skapas ett viktigt prejudikat för andra yrkesgrupper och näringar. Förslaget måste avvisas av riksdagen.

I propositionen föreslås också att de som preparerar eller handlar med vilt skall utsättas för kontroll och inskränkningar. Konservatorernas verksamhet skall inte få ske utan särskilt tillstånd eller andra särskilda föreskrifter. För tillsyn av efterlevnaden av dessa bestämmelser får myndighetsrepresentanter rätt till tillträde till de lokaler där verksamheten bedrivs. Ingen misstanke om någon brottslig verksamhet behöver finnas. Till grund för regeringens förslag ligger påståenden om att konservatorer bedrev olagligt arbete med fridlysta djur och att denna verksamhet hade stor omfattning. Påståendena har visat sig var ogrundade.

På eget initiativ genomför branschorganisationen – Sveriges zoologiska konservatorer – en frivillig auktorisation från årsskiftet. Auktorisationen skall enligt uppgift vara ett styrinstrument för utbildning, yrkesutövning och laglydnad. Branschen har således visat sig lyhörd för att en ökad kontroll av verksamheten kan vara befogad, inte minst för att undvika misstankar om brottslig verksamhet. Enligt vår mening är denna åtgärd tillräcklig.

I dag är det ca 120 personer i Sverige som sysslar med konservatorsverksamhet. De allra flesta har den som hobby eller som bisyssla. Verksamheten bedrivs oftast i hemmet. Regeringsförslaget skulle innebära att

myndighetsrepresentanter opåkallat skall kunna komma in i hemmet och få tillträde till frysboxar och källarutrymmen. Förslaget för tankarna till andra politiska system än det demokratiska rättssamhället. Det bör avvisas av riksdagen.

De tillsyns- och kontrollregler som finns i dag torde vara till fyllest även i framtiden. Dessa bör föras över till den nya jaktlagen.

Det bör ankomma på utskottet att utforma erforderlig lagtext.

Mot. 1986/87
Jo126

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om viltstammarnas storlek,
2. att riksdagen avslår 15–22, 33, 37 och 38 §§ i propositionens förslag till jaktlag,
3. att riksdagen beslutar att de regler som reglerar jaktarrenden i dag förs över till den nya jaktlagen,
4. att riksdagen beslutar om ett system med flerårslicenser för älgjakten i enlighet med vad som i motionen anförts,
5. att riksdagen beslutar att de bestämmelser som reglerar handel med vilt i dagens lagstiftning förs över till den nya jaktlagen.

Stockholm den 17 december 1986

L. Arne Andersson (m)
i Ljung

Sven-Eric Lorentzon (m)

Ivar Virgin (m)

Ingvar Eriksson (m)

Bertil Danielsson (m)

Göthe Knutson (m)

Arne Svensson (m)

Jens Eriksson (m)

Ingrid Hemmingsson (m)

Mona Saint Cyr (m)

Hans Dau (m)

Sven Munke (m)

Karl-Gösta Svenson (m)